

על כך. ולפיכך יתכן שטעה בהערכתו שפרע בעדים ואין זה משום שהוא משקר.⁽²⁾

ההוא דאמר ליה לחבריה: הב לי שית מאה זוזי דמסיקנא בך בהלואה!

אמר ליה הלווה: וכי לא פרעתוך חוב זה, על ידי שנתתי לך עבורו סחורה של מאה קבי עפצי [חומר לעיבוד עורות] **דקיימי** [אשר היה מחירם] **בשיתא שיתא?** ששה זוזים?

מב-א

[כל קב מחירו ששה זוזים, ונמצא שפרעתוך באותם מאה קבי עפצי סך של שש מאות זוז שהייתי חייב לך]

אמר ליה המלוה: לאו! בארבעה ארבעה זוזים הוו קיימי כל קב מאלו העפצים.

ולכן, גם לדבריך שנתת לי העפצים, הרי לא פרעת לי אלא בשווי ארבע מאות זוז, ועדיין הנך חייב לי מאתיים.

אתו תרי סהדי להעיד על מחיר העפצים כמה היה שוה בשעה שנתנו לו, ואמרו: אין, בארבעה ארבעה זוזי לכל קב הוו קיימי!

ונמצא, שפרע רק ארבע מאות. ועומד

המלוה ותובע את המאיתם שנותרו בחובו. ואילו הלווה אומר פרעתוך הכל. ואמנם, אם לא פרעתוך בעפצים, פרעתוך במעות. ומכל מקום פרעתוך הכל!

אמר רבא: אין הלווה נאמן כעת לומר פרעתוך הכל כיון שהוחזק כפרן! שהרי הכחישו שני עדים את טענתו שפרע עפצי בשיווי ששה זוזים לקב.

וכיון שהוחזק כפרן, שוב איננו נאמן לטעון "פרעתי" בחוב ממון זה, וזוכה התובע כדין, וישלם הלווה את יתרת המאיתם.

אמר רמי בר חמא: לא הוחזק כפרן בכהאי גונא כי הא אמרת — **כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש לאו אדעתיה**, וזה הלווה לא היה מוטל עליו לזכור באיזה אופן פרעו, אלא זכר את ענין הפירעון בכללותו. ולא ירד לפרטים.

ולכן, בשעה שתבעו אמר מחיר משוער וסבור היה שכך הוא השער [כיון שבכל אופן עיקר הפירעון — על ידי העפצים הוא].⁽³⁾

אמר ליה רבא: קיצותא דתרעא קביעות שער המכירה **מידבר דכירי אינשי** ונמצא

כלל. היאך היה הפירעון.

אולם הרי"ח פירש שעל העדים קאי, ומודבר בעדים שלא הוזמנו להעיד. וכיון שכך לא נתנו אל ליבם לזכור הכל, והוי מילתא דלא רמיא עליה.

ועיין בש"ך סימן ע' ס"ק ו' ובשער המשפט סימן ל' ס"ק ב'.

3. ומשום כך לא הוחזק כפרן ונשבע שפרעם — מכל מקום.

אבל, אם לא הזכיר הלווה את ענין הפירעון ורק המלוה קיבלה בתורת פקדון ואמר כן ללווה — אזי פקדון היא ולא פירעון.

[עיין בקצות החושן שם ס"ק ז' שחילק בין פירעון בתוך הזמן, אם הקביעות היתה לטובת המלוה או לטובת הלווה].

2. כך פירשו הרש"י והר"ן שדברי הגמרא "לאו אדעתיה", הכונה היא ללווה, שהוא אינו זוכר